

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Przyrody
dla uczniów szkół podstawowych
województwa kujawsko-pomorskiego**

Etap rejonowy – 6 listopada 2015

Kod ucznia: _____

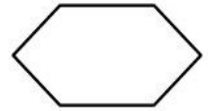
Wynik: _____ / pkt.

Instrukcja dla ucznia

Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu, przeczytaj uważnie poniższą instrukcję.

1. **Wpisz** w wyznaczonym miejscu powyżej **swój kod** ustalony przez Komisję Konkursową. **Nie wpisuj swojego imienia i nazwiska.**
2. Przed rozpoczęciem pracy **sprawdź, czy twój arkusz testowy jest kompletny.** Niniejszy arkusz testowy składa się z 14 stron i zawiera 26 zadań. Jeśli zauważysz jakiegokolwiek braki lub błędy w druku, zgłoś je natychmiast Komisji Konkursowej.
3. Przeczytaj uważnie i ze zrozumieniem polecenia i wskazówki do każdego zadania.
4. Odpowiedzi zapisuj **długopisem z czarnym lub niebieskim tuszem.**
5. Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi. W zadaniach wielokrotnego wyboru poprawne odpowiedzi zaznaczaj zgodnie z poleceniem.
6. **Nie używaj korektora.** Jeżeli pomylisz się, błędną odpowiedź otocz kółkiem i ponownie udziel poprawnej odpowiedzi. Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały zaznaczone lub wpisane zgodnie z poleceniem i umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
7. Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów, którą można uzyskać.
8. Na ostatniej stronie testu znajdziesz miejsce na brudnopis. **Brudnopis nie podlega ocenie.**
9. **Pracuj samodzielnie.**
10. Nie wolno wносить telefonów komórkowych na konkurs.
11. Całkowity czas na wykonanie testu pisemnego wynosi **90 minut.**

Zad. 1 (0-6 pkt.) Przyporządkuj każdy z poniższych organizmów do wszystkich możliwych grup (wpisz litery w odpowiednie rubryki tabeli).

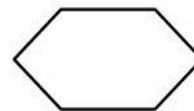

Organizmy wodne		Organizmy wytwarzające zarodniki	
Organizmy cudzożywne		Rośliny nasienne	
Królestwo grzybów		Królestwo protistów	

<p>A</p>	<p>B</p>	<p>C</p>
<p>D</p>	<p>E</p>	<p>F</p>
<p>G</p>	<p>H</p>	<p>I</p>
<p>J</p>	<p>K</p>	<p>L</p>

Źródła internetowe w modyfikacji autora

Zad. 2 (0-5 pkt.) Nazwij typy kwiatostanów przedstawione na rysunkach i z listy roślin dobierz po jednym odpowiednim przykładzie.

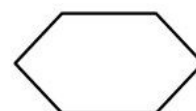

czosnek / bez lilak / róża / konwalia / słonecznik / koniczyna / pszenica

<i>przykład:</i>	<i>przykład:</i>	<i>przykład:</i>	<i>przykład:</i>	<i>przykład:</i>

„Przyroda z klasą”, podr. dla kl.4, wyd. LektorKlett

Zad. 3 (0-2 pkt.) Zosia zauważyła, że pędy ziemniaków leżących w ciemnej piwnicy są białe. Obserwacja ta skłoniła ją do przeprowadzenia doświadczenia naukowego.

Uzupełnij brakujące etapy doświadczenia Zosi.

I. Problem badawczy: Czy światło jest niezbędne, aby roślina zazieleniła się?

II. Hipoteza:

III. Przygotowanie próby badawczej:

Zosia przyniosła z piwnicy 5 ziemniaków z pędami i umieściła je na świetle.

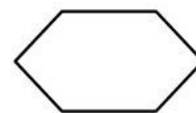
IV. Przygotowanie próby kontrolnej:

.....

V. Wynik: *Zazieleniły się tylko pędy ziemniaków umieszczonych na parapecie.*

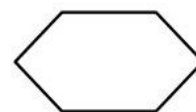
VI. Wniosek: *Zielony barwnik pojawia się w komórkach roślin tylko w obecności światła.*

Zad. 4 (0-1 pkt.) Zaznacz czynniki niezbędne do wykiełkowania nasion fasoli.

- A. odpowiednia temperatura, woda, dwutlenek węgla;
- B. woda, odpowiednia temperatura, światło;
- C. woda, odpowiednia temperatura, tlen;
- D. odpowiednia temperatura, światło, tlen.

Zad. 5 (0-5 pkt.) Na podstawie opisów rozpoznaj jakich polskich parków narodowych one dotyczą i wpisz ich nazwy do tabeli.

Najbardziej charakterystyczną cechą tego parku jest występowanie na jego obszarze rozległego kompleksu ruchomych wydm . W parku tym można podziwiać rzadkiego mikołajka nadmorskiego .	
Na obszarze tego parku występują m. in. takie chronione gatunki roślin jak goryczka wiosenna, szafran spiski, szarotka alpejska .	
Park narodowy w województwie pomorskim, znany z rozległych obszarów lasów iglastych i czystych jezior . W logo parku występuje głuszc .	
Symbolem tego parku są nietoperze , ponieważ wiele ich gatunków zamieszkuje licznie występujące w parku jaskinie . Jest to najmniejszy park narodowy w Polsce.	
Na obszarze tego parku znajduje się najlepiej zachowany fragment lasu pierwotnego w Europie.	

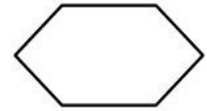
Zad. 6 (0-3 pkt.) Wymienione substancje przyporządkuj do odpowiednich grup.

tlen / woda / cukier / mosiądz / mleko / siarka / rdza
/ coca-cola / sól / powietrze

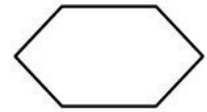
PIERWIASTKI	ZWIĄZKI CHEMICZNE	MIESZANINY

Zad. 7 (0-1 pkt.) Wskaż zdanie, które wyjaśnia, dlaczego w cieście drożdżowym tworzą się pęcherzyki.

- A. Przyczyną tworzenia się pęcherzyków jest masło, które dodaje się do ciasta.
- B. Pęcherzyki w cieście powstają w wyniku pączkowania drożdży.
- C. Obecność pęcherzyków to efekt wysokiej temperatury pieczenia.
- D. Obecność pęcherzyków jest wynikiem oddychania drożdży.

Zad. 8 (0-6 pkt.) Uzupełnij tabelę, wpisując znak „+”, jeśli dany element występuje w komórce lub znak „-”, gdy nie występuje.

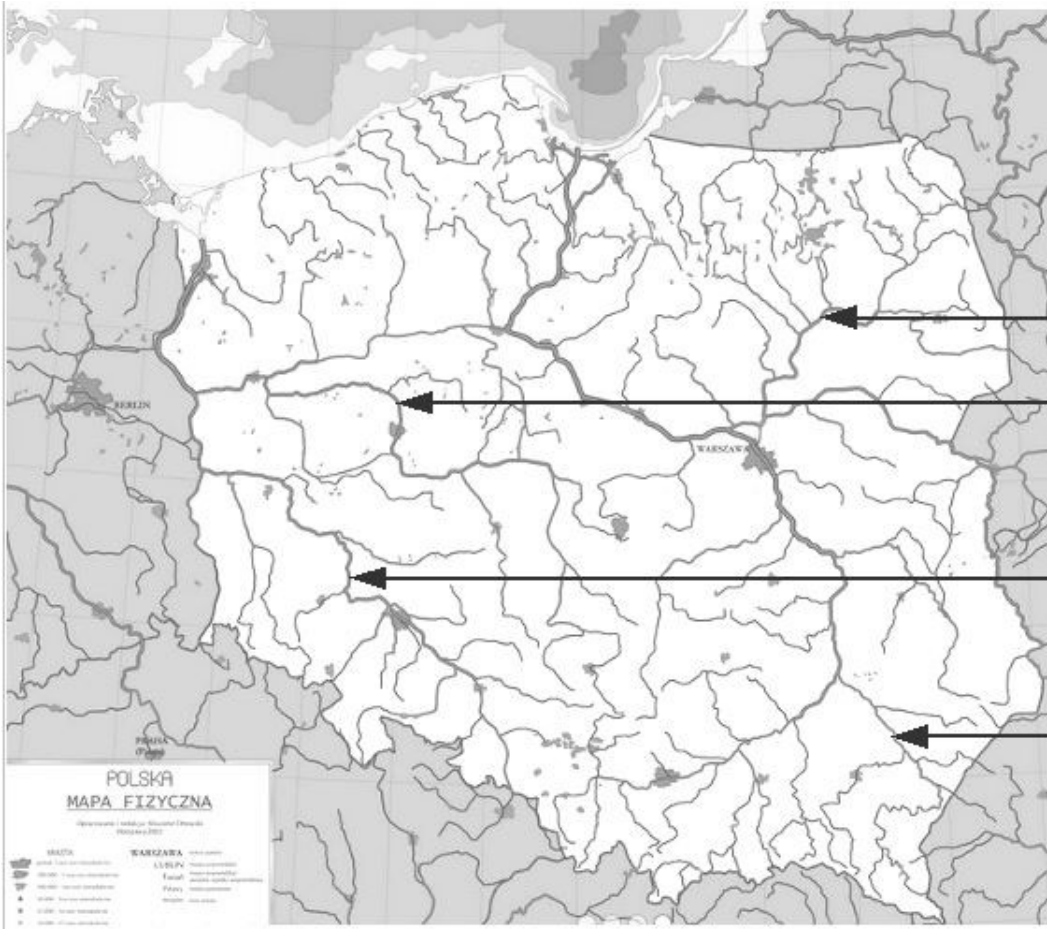
	Komórka zwierzęca	Komórka bakteryjna
jądro komórkowe		
chloroplast		
mitochondrium		
błona komórkowa		
ściana komórkowa		
otoczka śluzowa		

Zad. 9 (0-4 pkt.) Ludzie często wykorzystują mikroorganizmy w różnych dziedzinach życia. Określ które z nich – grzyby czy bakterie – służą nam do poniższych celów. Jeśli grzyby – wpisz „G”, jeśli bakterie - „B”.

Sposób wykorzystania przez człowieka	G / B
Do produkcji jogurtów.	
Do kwaszenia kapusty i ogórków	
Do produkcji alkoholu.	
Do produkcji penicyliny	

Zad. 10 (0-4 pkt.) Podaj nazwy rzek wskazanych strzałkami.

.....

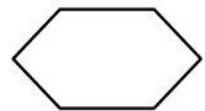
.....

.....

.....

www.geografia24.eu

Zad. 11 (0-8 pkt.) Uzupełnij zdania dotyczące jezior i rzek.

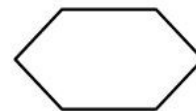

1. Największym jeziorem przybrzeżnym w Polsce jest jezioro
2. Największym jeziorem w pasie polskich pojezierzy jest jezioro
3. Część wody w rzece, która płynie najszybciej, to
4. Odcinek rzeki, w którym woda płynie najszybciej to
5. Wymień 4 polskie parki narodowe, których nazwy pochodzą od nazw rzek:

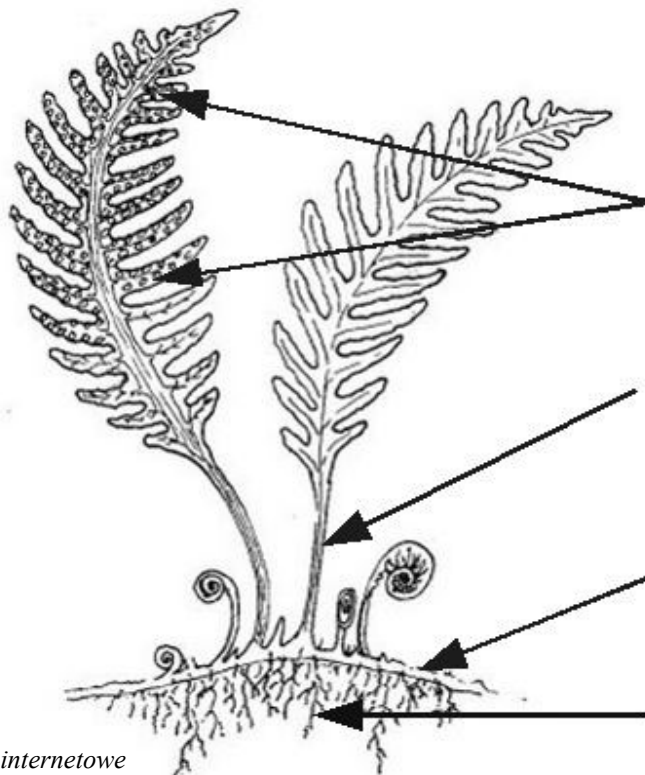
I. II.

III. IV.

Zad. 12 (0-4 pkt.) Spośród podanych poniżej pojęć wyberz cztery i wpisz w odpowiednie miejsca, tak aby poprawnie opisywały budowę paproci.

CHWYTNIKI / KORZEŃ / STRZĘPKI GRZYBNI / SKUPISKA ZARODNI / PYLNIKI / OGONEK LIŚCIOWY / ŁODYGA / NIBY-ŁODYGA / OWOCNIK

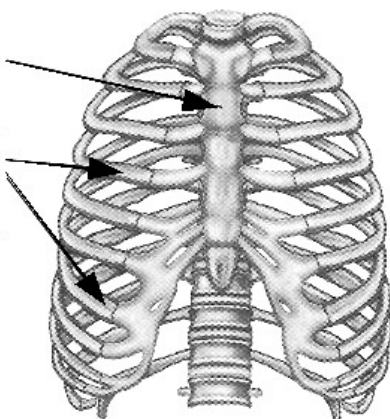

Źródło internetowe
w modyfikacji autora

Zad. 13 (0-3 pkt.) Nazwij przedstawioną na rysunku część szkieletu, wskazane elementy, które ją tworzą i napisz jakie narządy chroni.

Elementy:

Nazwa części szkieletu:

.....

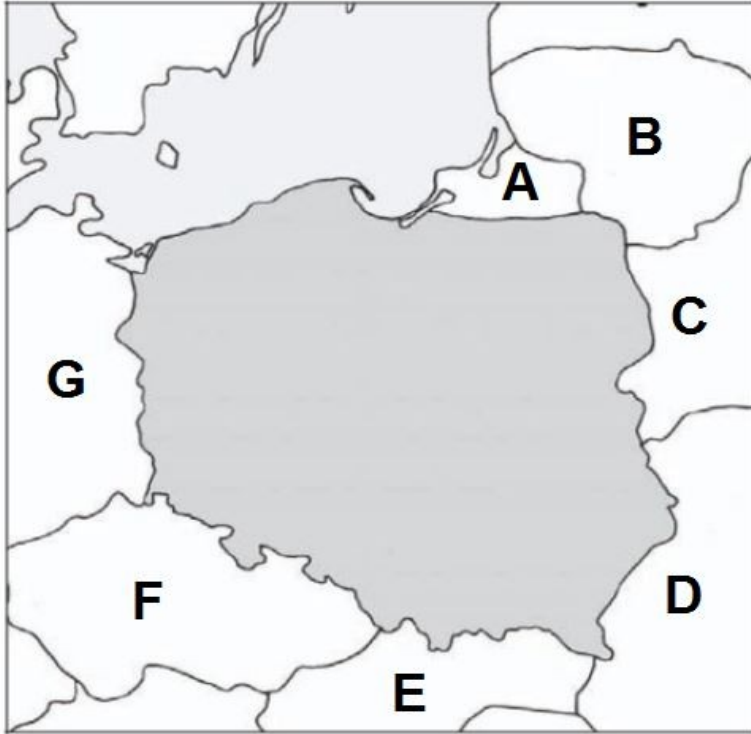
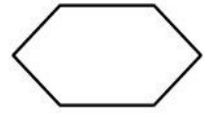
Rola:

Ochrona

i

„Obserwuj i rozumiej przyrodę.
Zbiór ćwiczeń... „, wyd. SENEKA

Zad. 14 (0-7 pkt.) Wpisz do tabeli nazwy krajów, z którymi graniczy Polska, ich stolice, a następnie dopasuj do nich nazwy innych dużych miast (z listy obok mapy).

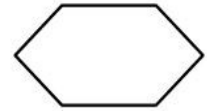
Źródło internetowe, w modyfikacji autora

Lista dużych miast:

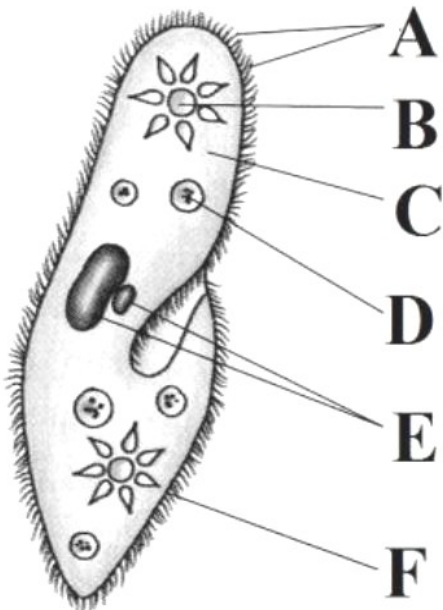
1. Lwów
2. Petersburg
3. Monachium
4. Brno
5. Koszyce
6. Grodno
7. Kowno

<i>Symbol na mapie</i>	<i>Nazwa kraju</i>	<i>Stolica kraju</i>	<i>Miasto</i>
A			
B			
C			
D			
E			
F			
G			

Zad. 19 (0-7 pkt.) Rysunek przedstawia pewnego protista.
Podaj jego nazwę oraz uzupełnij tabelę dotyczącą jego budowy.

Rysunek przedstawia:

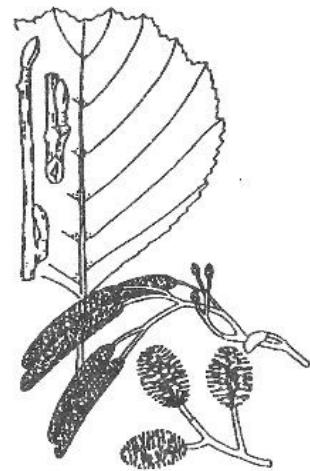
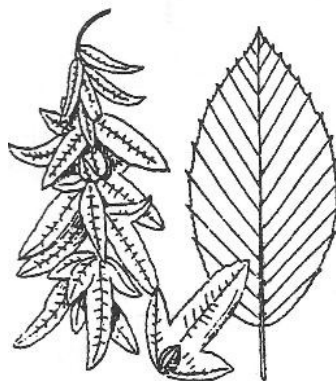
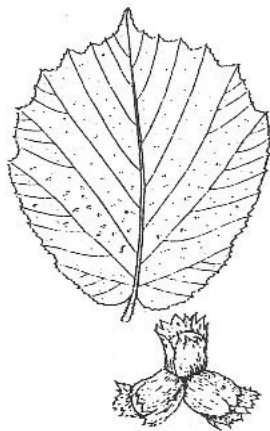
„Biologia, zbiór podstawowych wiadomości dla ucznia”.
WSiP, W-wa 1985

Element budowy	Funkcja
	Przemieszczanie się.
	Usuwanie nadmiaru wody z komórki.
	Wypełnia wnętrze komórki.
D WODNICZKA POKARMOWA	
E JĄDRO KOMÓRKOWE	
F	Oddziela wnętrze komórki od środowiska zewnętrznego.

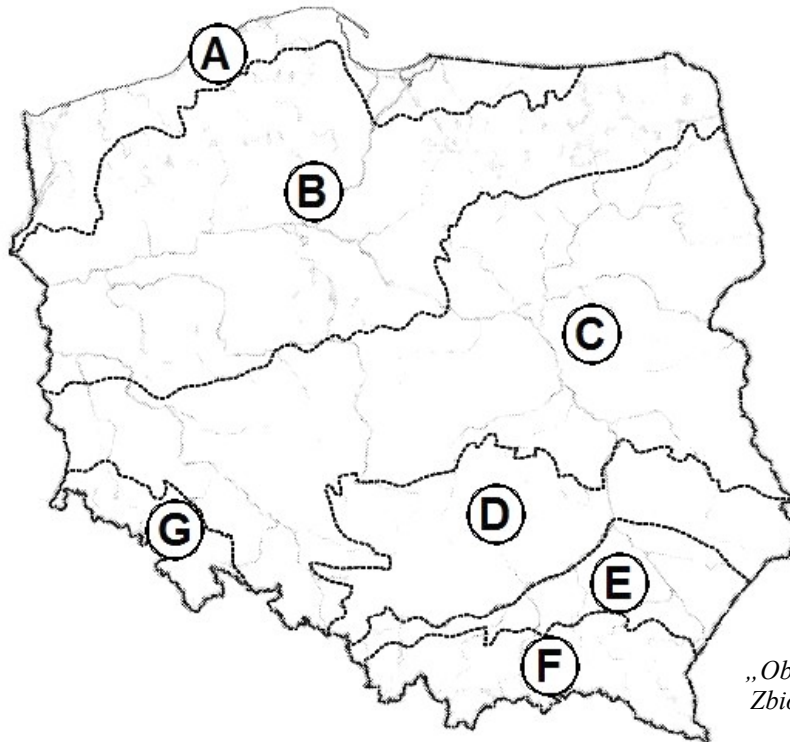
Zad. 20 (0-3 pkt.) Rozpoznań i wpisz nazwy rodzajowe drzew,
których liście i owoce przedstawiają poniższe rysunki.

„Scenariusze zajęć eduk. w terenie”, Przysiek 2004

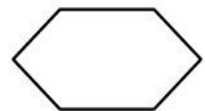
Zad. 21 (0-5 pkt.) Przy atrakcjach przyrodniczych Polski wpisz symbol literowy pasa ukształtowania powierzchni, w którym się dana atrakcja znajduje.

„Obserwuję i rozumiem przyrodę.
Zbiór ćwiczeń...”, wyd. SENEKA

Puszcza Kampinoska	wąwozy krasowe
Dolina Prądnika	Jaskinia Wielka Śnieżna
Czarny Staw	ruchome wydmy
Góry Stołowe	Jaskinia Raj
malownicze moreny	Jaskinia Niedźwiedzia

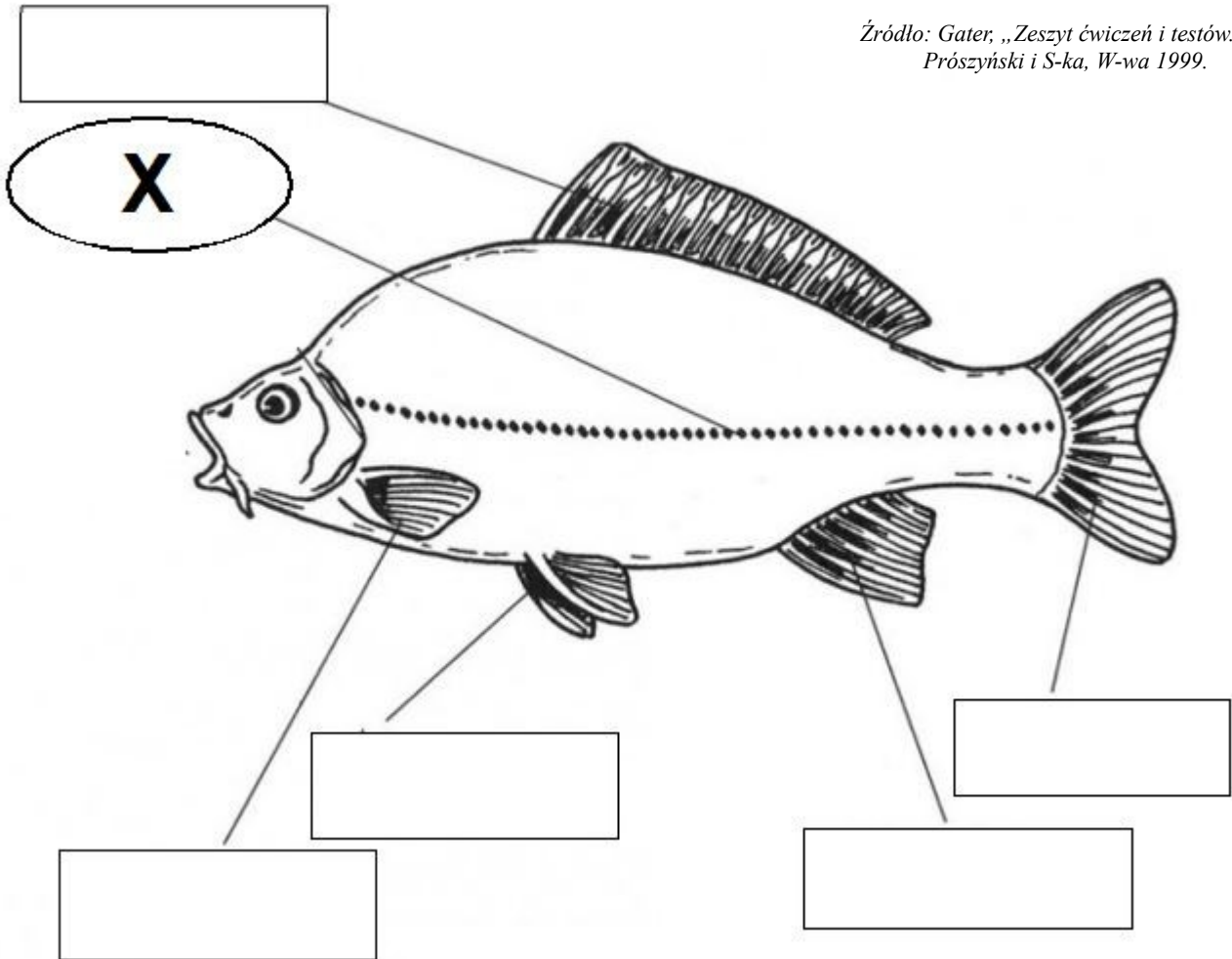
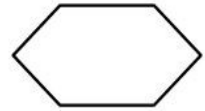
Zad. 22 (0-1 pkt.) Z jakimi grzybami jadalnymi może zostać pomyłony muchomor sromotnikowy?

- A. muchomorem cytrynowym i gąską zieloną,
- B. pieprznikiem jadalnym i opieńką miodową,
- C. czubajką kanią i gąską zieloną,
- D. mleczajem rydzem i smardzem jadalnym.

Zad. 23 (0-7 pkt.) Wpisz w puste pola nazwy płetw ryby oraz podkreśl te, które są płetwami parzystymi.

Następnie podaj nazwę elementu X i napisz w jaki sposób ułatwia on rybie życie w wodzie.

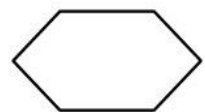
Źródło: Gater, „Zeszyt ćwiczeń i testów...”, Prószyński i S-ka, W-wa 1999.

Element X to

Funkcja:

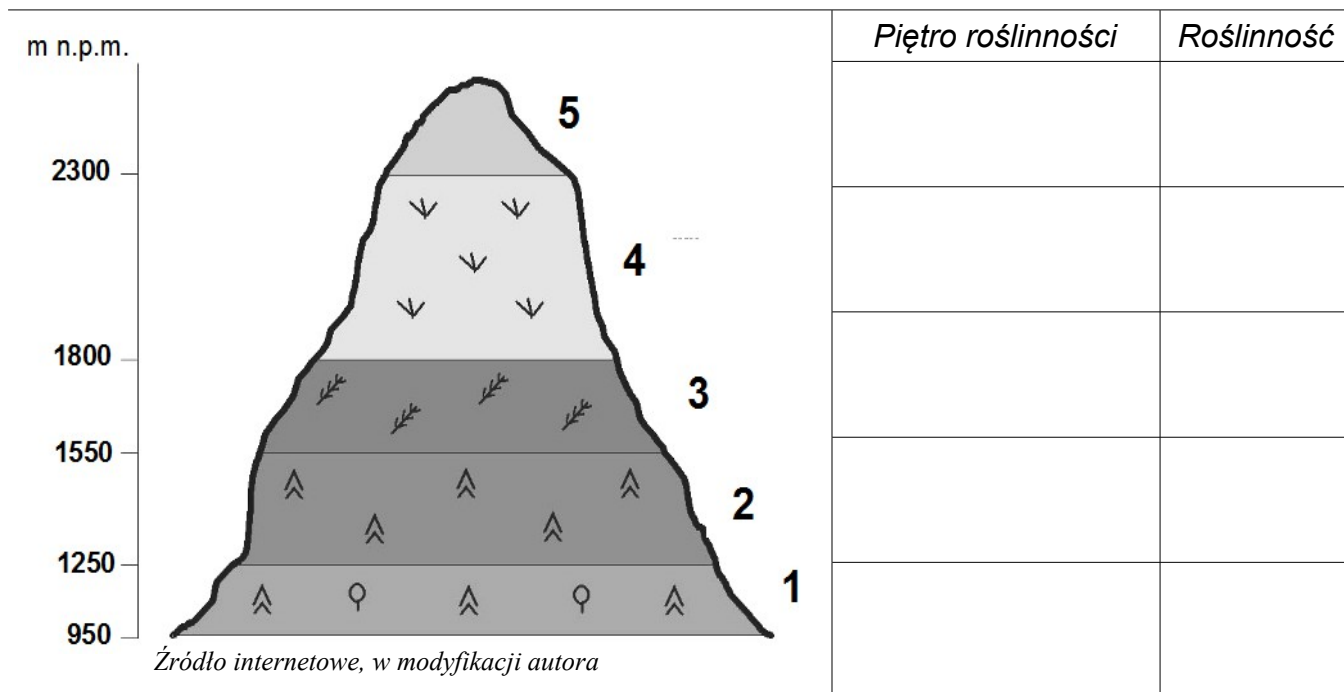
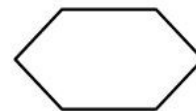
Zad. 24 (0-1 pkt.) Pióra większości ptaków wodnych nie namakają, mimo długiego przebywania w wodzie. Chroni je tłusta substancja.

Jak nazywa się gruczoł, który ją wydziela?

.....

Zad. 25 (0-5 pkt.) Rysunek przedstawia piętra roślinności w Tatrach. Nazwij poszczególne piętra, a następnie dopasuj do nich odpowiednie gatunki roślin (wpisz symbole literowe zestawów podanych pod rysunkiem).

A – jodły, świerki, modrzewie

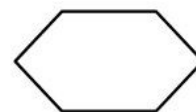
B – karłowata sosna

C – buki, graby

D – lepnica bezłodygowa, mchy

E - szafran spiski, trawy

Zad. 26 (0-3 pkt.) Spośród wymienionych atrakcji turystycznych Polski podkreśl sześć, które znajdują się w Krakowie.

Kolumna Zygmunta / Dwór Artusa / dzwon Zygmunt / żuraw portowy /
 Sukiennice / ołtarz Wita Stwosza / Barbakan / Łazienki Królewskie /
 Planty / Pałac Wilanowski / kopalnia soli / Panorama Raclawicka /
 / Kopiec Kościuszki /

(Jeśli podkreślisz więcej niż 6 odpowiedzi, otrzymasz za to zadanie 0 punktów).

BRUDNOPIS